

Sodišče: Višje sodišče v Ljubljani

Oddelek: Gospodarski oddelek

ECLI: ECLI:SI:VSLJ:2015:CST.205.2015

Evidenčna številka: VSL0058486

Datum odločbe: 21.04.2015

Senat, sodnik posameznik: mag. Damjan Orož (preds.), Mateja Levstek (poroč.), Andreja Strmčnik Izak

Področje: STEČAJNO PRAVO - STVARNO PRAVO

Institut: osebni stečaj - soglasje k izvensodni poravnavi - posebna stečajna masa - najemnina - zastavna pravica - registrska zastavna pravica - premičnine

Zveza: ZFPPIPP člen 225, 225/2, 226, 226/2, 226/2-6, 322. SPZ člen 159, 172, 177.

Jedro

Najemnine ne predstavljajo posebne stečajne mase, ki bi pripadala zastavnemu oziroma ločitvenemu upniku.

Zastavni upnik z odtujitvijo ne izgubi registrske neposestne zastavne pravice na premičnini, če je zastavna pravica na premičnini vpisana v register.

Izrek

Pritožba se zavrne in se izpodbijani sklep potrdi.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijanim sklepom dalo soglasje k izvensodni poravnavi – Dogovoru o ureditvi razmerij z dne 16.6.2014.

2. Zoper navedeni sklep se je upnik pravočasno pritožil. Navaja, da izpodbijani sklep ne vsebuje razlogov o odločilnih dejstvih, saj iz njega ni jasno, zakaj naj bi bila sklenitev dogovora koristna za stečajno maso, temveč le povzema navedbe upravitelja, ki jih kritično ne presodi, v celoti in nekritično tudi povzema ugotovitve upravitelja glede možnosti uspeha v sporih. S sporno izvensodno poravnavo se preferira in odloča le v korist dveh upnikov (K. d.o.o. – v stečaju in T. d.d.), ki sta z dolžnikom povezani osebi. Razen odškodninskega imajo vsi sodni postopki za predmet predvsem premoženje, na katerem ima pritožnik zastavno pravico. V delu, ko se namesto vrnitve obremenjenega premoženja dolžnik zadovolji z denarnim nadomestilom, je treba presojati zgolj, ali je poravnava v korist pritožnika, kar velja tudi glede najemnin, ki

so plod premoženje, ki pripada zastavnemu upniku. Po 3. členu ZPP sodišče ne sme priznati razpolaganj strank, ki so v nasprotju s prisilnimi predpisi, v konkretnem primeru v nasprotju s 172. členom SPZ. Zato je izvensodna poravnava neveljavna. V zadevi I Pg 1181/2013 bi dolžnik prejel 92.600,00 EUR, čeprav obstaja velika verjetnost, da stečajni dolžnik v pravdi uspe. Zadeva se tudi zneskovno ne ujema. Sodišče se tudi ni opredelilo do dejstva, da je kljub visoki možnosti uspeha v pravdi upravitelj opustil uveljavljanje več kot 110.261,00 EUR poplačila iz te pravde. Pri T. d.d. so bili stroji ocenjeni na 333.236,74 EUR (cenilni zapisnik z dne 13.2.2011), ob prodaji T d.d. je bila prodajna vrednost ocenjena na 202.861,00 EUR, zdaj pa naj bi bila tako nizka – le 80.100,00 EUR. Sporno je tudi nekritično povzemanje navedb upravitelja glede poplačila dohodnine in prispevkov zaposlenih v višini 48.000,00 EUR; ni pa izkazano, ali so bili zaposleni dejansko izplačani in ali je šlo za prednostne terjatve, tako da bi lahko prišlo do neenakopravnega obravnavanja upnikov. Stroji, katerih vračilo se zahteva v zadevi II Pg 539/2012, so bili obremenjeni z neposestno zastavno pravico pritožnika in ni jasno, zakaj se pravda ne nadaljuje ter kakšna je ocena uspeha tega spora, pri čemer bi nastal tudi kondikcijski zahtevek za vračilo prejete kupnine s strani dolžnika do K. d.o.o. – v stečaju, katerega prijava v stečajnem postopku nad tem upnikom iz poravnave ne izhaja in bo tako oškodovana stečajna masa dolžnika, tak posel pa je škodljiv za upnika. S poravnavo v tem delu se tudi ne zmanjša obveznost stečajnega dolžnika za 415.416,00 EUR, ni pa tudi pojasnjeno, zakaj naj bi spor izgubil. Očitno gre tudi za fiktiven spor, saj se K. stroji vrnejo, T. d.d. pa stroje obdrži. Sodišče se tudi ni opredelilo, zakaj se K. prizna terjatev v višini 10.000,00 EUR. Zgolj pavšalno je omenjeno, da bo F. vrnila 15 strojev, nikjer pa ni omenjeno, da bo moral dolžnik plačati 112.000,00 EUR, za kar bo tako oškodovana stečajna masa, in to kljub temu, da sta se dolžnik in F.13.6.2013 dogovorila, da v zvezi s stroji pogodbeni stranki nimata nikakršnih zahtevkov ali obveznosti več, o čemer se sodišče sploh ni opredelilo. Glede delitve najemnin, ker naj bi se kasneje izkazalo, da stroji in oprema niso bili del stečajne mase, je ta opredelitev napačna, saj še vedno teče spor II Pg 539/2012, poleg tega pa ni jasno, zakaj naj bi dolžnik od vsake najemnine prejel le 10 %. Izpodbijani sklep tako ne vsebuje razlogov, zakaj je izvensodna poravnava v korist pritožnika – zastavnega upnika, saj se z njo posega predvsem v njegove pravice in ne v pravice prednostnih upnikov, ki nimajo pravice do poplačila iz tega premoženja. Ta poravnava ima na pritožnika velike finančne posledice, saj se ne bo mogel poplačati iz strojev, ki bodo neupravičeno izvzeti iz stečajne mase. Glede zadeve II Pg 539/2012 ni opravljena presoja možnosti uspeha v pravdi. Izogib pravnim stroškom na presojo ne more pretehtati. Iz sklepa substancirano ne izhaja, v čem je sprejetje izvensodne poravnave boljše od nesprejetja.

3. Pritožba ni utemeljena.

4. Uvodoma višje sodišče ugotavlja, da se sodišče prve stopnje v obrazložitvi izpodbijanega sklepa sklicuje tudi na dopolnitvi upraviteljevega predloga z dne 3.12.2014 (PD 507) in 18.12.2014 (PD 519); iz njiju je povzelo le del navedb, saj sta preveč obsežna, da bi ju v celoti prepisalo, pa tudi potrebe za kaj takega ob izrecnem sklicevanju na predlog z dopolnitvami ni – po oceni višjega sodišča so povzete ključne navedbe. Izpodbijani sklep skupaj z dopolnitvama tako vsebuje vse, kar je potrebno za preizkus sklepa. Opozoriti velja, da tudi sama izvensodna poravnava ni del sklepa sodišča prve stopnje, pa se je pritožnik z njo kljub temu seznanil in se nanjo v pritožbi tudi sklicuje.

5. Glede spora II Pg 423/2012 (odškodnina K. d.o.o. - v stečaju proti stečajnemu dolžniku in S. Ž.) pritožba nima nobenih navedb, zato se višjemu sodišču s tem ni bilo potrebno ukvarjati.

6. Najemnine ne predstavljajo posebne stečajne mase, ki bi pripadala zastavnemu oziroma ločitvenemu upniku. V skladu s 159. členom SPZ namreč najemnine predstavljajo plodove, ki pripadajo zastavitelju, razen če je v zastavni pogodbi določeno kaj drugega. Pritožnik niti ne trdi, da bi bilo tako posebej določeno v zastavni pogodbi. V skladu z 2. odstavkom 225. člena ZFPPIPP pa posebno stečajno maso predstavlja le

premoženje, ki je predmet ločitvene pravice, ali denarno dobroimetje, ki je doseženo z unovčenjem tega premoženja. Pritožnik se pri tej svoji trditvi sklicuje na 6. točko 2. odstavka 226. člena ZFPPIPP, ta pa ne določa, da najemnine sodijo v posebno stečajno maso, temveč določa le, da se del stroškov posebne stečajne mase poplača iz najemnin, nikakor pa najemnine ne pripadajo ločitvenemu upniku in iz njih ni mogoče poplačilo takega upnika.

7. S soglasjem k izvensodni poravnavi sodišče prve stopnje tudi ni dovolilo nedovoljenih razpolaganj strank. Pritožnik pri tem spregleda, da predmet izvensodne poravnave ni razpolaganje s stroji in opremo, na kateri ima pritožnik zastavno pravico. Predmet tožbe za izpodbijanje pravnih dejanj stečajnega dolžnika, ki jo je ta vložil zoper T. d.d. (zadeva I Pg 1181/2013), je namreč odprava oškodovanja stečajne mase, zaradi česar bi bili upniki poplačani manj, kot pa če oškodovanja ne bi bilo. Nikakor pa se v teh pravnih ne presoja, ali je bil ta posel nedovoljen s stališča 172. člena SPZ, saj to ni predmet te pravde. Odpravljajo se le učinki pravnega posla v razmerju do stečajnega dolžnika in s tem do stečajne mase, do katerih naj bi prišlo zaradi premajhne kupnine. Upravitelj je dovolj jasno navedel, sodišče pa je to v zadostni meri povzelo in ocenilo, da bo oškodovanje odpravljeno s plačilom dogovorjenega zneska. Pritožnik pri tem ne pojasni dovolj in ne predloži nobenega nasprotnega dokaza, zakaj naj dogovorjeni znesek ne bi odpravil tega oškodovanja. Pri tem je upravitelj pojasnil, da je bila pri njegovi odločitvi pomembna ocenjena likvidacijska vrednost, pritožnik pa zgolj navaja, da naj ta očitno ne bi bila pravilna, in ne pojasni konkretizirano, kakšna pa naj bi bila. Povsem logična in izkustveno sprejemljiva je tudi ugotovitev sodišča prve stopnje, da je v stečajnem postopku težko prodati premoženje tudi po likvidacijski vrednosti. Iz navedenega dovolj jasno izhaja tudi, da je tak dogovor v korist stečajne mase. Pri tem je seveda ločitveni upnik upravičen do poplačila iz dodatno prejete kupnine, ki bo v stečajni masi.

8. Na drugi strani je res, da zaradi publicitetnega učinka vpisa neposestne zastavne pravice v register velja, da je taka zastavna pravica znana vsakomur (177. člen SPZ). To po oceni višjega sodišča pomeni, da ne drži, da zaradi odtujitve zastavljenih stvari, tudi zaradi 172. člena SPZ, zastavni upnik zastavno pravico s to odtujitvijo že tudi izgubi (tako tudi sklep VSL I Cpg 1040/2011(1) in dr. Matjaž Tratnik, Neposestna zastavna pravica na premičninah, 2. del, Pravna praksa 41-42/2012)(2). Do razpolaganja je lahko prišlo kvečjemu s sklenitvijo prodajne pogodbe, ta pa se s tožbo ne izpodbija, temveč se izpodbija le njeni določeni učinki, ki naj bi predstavljali oškodovanje stečajne mase. Le glede učinkov oškodovanja je bila vložena tožba, ne pa glede samega razpolaganja (v takem primeru bi bila vložena tožba na ničnost ali izpodbojnost prodajne pogodbe, ne pa na razveljavitev določenih njenih učinkov). Še posebej je tu pomembno tudi dejstvo, da ni dvoma, da je bil pritožnik seznanjen s to odtujitvijo (najmanj iz upraviteljevega predloga), pa te odtujitve ni izpodbijal (tega namreč ne trdi). To pa nadalje pomeni, da se za zastavnega upnika spremeni le oseba, do katere lahko uveljavlja svojo poplačilno pravico. Uveljavi jo tako lahko zoper osebo, ki ima v lasti in posesti predmete, na katerih ima zastavno pravico, zato do njegovega oškodovanja sploh ne more priti. Višje sodišče še pripominja, da je to navedel tudi upravitelj v zadnjih dveh dopolnitvah predloga, tega pa pritožnik niti ne izpodbija.

9. Glede zneska po poravnavi v zvezi s to zadevo je res, da je sodišče prve stopnje nepravilno povzelo, kaj predstavlja znesek 92.600,00 EUR. Iz predloga izvensodne poravnave je namreč razvidno, da je ta znesek sestavljen iz zneska 60.000,00 EUR iz naslova odškodnine za vozila, prikolice in opremo po računu št. 748/2012 in je vrednost skladna o oceno cenilca, zneska 10.000,00 EUR iz naslova uporabnine za navedeno in zneska 22.500,00 EUR, kar predstavlja doplačilo kupnine za stroje in opremo po računih št. 746/2012 in 749/2012, vse po oceni vrednosti po ceni. Zakaj se pritožnik s tem ne strinja, pa v pritožbi ni obrazloženo, čeprav je predlog poravnave pritožniku znan, kar sicer izhaja iz pritožbe, ko se pritožnik sklicuje na njegove dele.

10. Iz upraviteljevih dopolnitev predloga tudi dovolj jasno izhaja, da stečajni dolжник nima realne možnosti za uspeh v pravdi, ki jo zaradi izpodbijanja pravnih dejanj zoper njega vodi upnik K. d.o.o. - v stečaju. Pritožnik bi tako moral pojasniti, zakaj naj temu ne bi bilo tako, tega pa ni storil, temveč se zgolj ne strinja s tem. Ta dejanja (prenosa strojev in opreme na stečajnega dolžnika) so bila namreč storjena v obdobju izpodbojnosti (v stečajnem postopku K. d.o.o. - v stečaju, saj so bila izvedena praktično tik pred uvedbo stečaja zoper tega stečajnega dolžnika), zanje je upravitelj ocenil, da so dejansko izpodbojna, pritožnik pa tega konkretizirano ne izpodbija. Zaradi razveljavitve učinkov te prodaje nastopi tudi dolžnost stečajnega dolžnika, da temu upniku povrne koristi, ki jih je imel od oddaje teh strojev in opreme v najem, zato se tudi višje sodišče strinja s tem, da je potrebno vrniti del prejetih najemnin, ki se nanašajo na to premoženje.

11. Glede zadeve II Pg 539/2012 pritožnik zgolj navrže, da naj bi obstajal še kondikcijski zahtevek stečajnega dolžnika do K. d.o.o. - v stečaju. Obrazložitve, koliko in kdaj naj bi stečajni dolжник plačal, pritožba ne poda. Nasprotno pa že iz navedbe vsebine tožbenega zahtevka v tej zadevi (podana je tudi v predlogu izvensodne poravnave) izhaja, da kupnina ni bila plačana, saj sicer kot možnost izpolnitve zahtevka ne bi bilo navedeno plačilo 415.416,20 EUR. Zgolj navržena možnost kondikcijskega zahtevka za drugačno odločitev ne zadostuje.

12. Tudi glede F. je upravitelj dovolj pojasnil, da strojev, ki so v njeni lasti, nikoli ni štel za del stečajne mase, z najemnimi pogodbami pa je le nadaljeval, saj je zaradi nesodelovanja dolžnika imel težave pri ugotavljanju, ali morebiti tudi ti stroji in oprema sodijo v stečajno maso. Prejete najemnine za del, v katerem je bilo premoženje te osebe dano v najem, ne morejo predstavljati stečajne mase. Poravnava, s katero bodo te izplačane dejanskemu lastniku premoženja, zato ne more pomeniti oškodovanja stečajne mase in upnikov, saj iz tega premoženja pač ne morejo biti poplačani. Po drugi strani pa se je ta upnik, enako kot K. d.o.o. - v stečaju, odpovedal zamudnim obrestim od prejetih najemnin, prav tako pa bo stečajnemu dolžniku od vsake najemnine ostalo tudi 1.000,00 EUR, tako da se tudi višje sodišče strinja, da je tudi v tem delu poravnava v korist stečajne mase. Znesek 1.000,00 EUR pa po presoji višjega sodišča več kot odtehta stroške upravitelja oziroma njegovga dela v zvezi z najemnimi pogodbami.

13. Odločitev prvostopnega sodišča je bila tako pravilna in dovolj obrazložena, zato je višje sodišče pritožbo zavrnilo in izpodbijani sklep potrdilo (2. točka 365. člena ZPP v zvezi s 1. odstavkom 121. člena ZFPPIPP).

Ta pisni odpravek se ujema z elektronskim izvornikom sklepa.

-----

(1) Iz 7. točke obrazložitve tega sklepa: " Res je zastavitelju prepovedana odtujitev in obremenitev zastavljene stvari brez soglasja zastavnega upnika (172. člen SPZ), vendar pa v primeru, ko krši prepoved, zastavna pravica ne ugasne samodejno. Posest predmeta zastavne pravice zaradi absolutnega značaja le-te tako ni pomembna, saj zastavna pravica bremeni stvar, ne glede na to, kdo je njen posestnik, razen v kolikor pride do dobroverne lastninske pravice na predmetu zastave po 64. členu SPZ."

(2) V delu z naslovom Zastaviteljevo razpolaganje z zastavljeno premičnino: "Obstoj zastavne pravice ne izključuje razpolagalne sposobnosti zastavitelja, temveč je splošna posledica zastavitve ta, da zastavitelj ni več razpolagalno sposoben glede prenosa neobremenjene lastninske pravice in tudi ne glede ustanovitve zastavne pravice z najboljšim vrstnim redom."

Datum zadnje spremembe: 30.09.2015